Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rok 1879. Wydano i rozesłano dnia 20. Grudnia 1879. **Część XVIII.**

Nr. 85.

Obwieszczenie

c. k. Namiestnictwa z dnia 11. Października 1879 l. 48076, ogłaszające ogólne przepisy ferderunku i objazdu kopalń, wydane przez c. k. Starostwo górnicze w Krakowie dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego na dniu 28. Sierpnia 1879 r. L. 938.

W celu osiągnienia jak największego bezpieczeństwa tak przy ferderunku, jako też i przy objeździe kopalń, wydają się, z powołaniem na postanowienia §. 170 a) 171 c) 172 i 240 o. u. g. następujące przepisy do ścisłego ich wykonania nie uwłaczające w niczem tym, już w tymże celu przez władze górnicze osobno wydanym, lub w regulamina służbowe pojedyńczych zakładów przyjętym rozporządzeniom, o ile te ostatnie z poniżej wyłuszczonemi przepisami nie stoją w sprzeczności.

I. Ogólne przepisy.

§. 1.

Wstęp do kopalń w ogóle, do zabudowań szybowych, tudzież do wszelkich innych przestrzeni, na powierzchni lub w wnętrzu ziemi będących, w których ustawione są maszyny lub kotły, dozwolony jest tylko urzędnikom c. k. władz górniczych w wykonaniu ich urzędowania, dalej wszystkim do tego szczegółowo upoważnionym, nakoniec tym osobom, które należą do składu personalu zarządzającego lub dozorującego nad kopalnią; inne zaś osoby, zwiedzać je mogą tylko za zezwo-

leniem lub poleceniem za to odpowiadającego zarządu kopalnianego a wypadkowo w towarzystwie jednego z urzędników lub nadzorców zakładowych.

Zakaz ten uwidoczniony ma być tablicami ostrzegającemi, przy miejscach wchodowych umieszczonemi.

§. 2.

Otwory szybowe oraz inne przystępy nad, lub pod ziemią się znachodzące, mają być w ten sposób zamknięte, aby tak przypadkowe przekroczenie wszelkich szybowych i kopalnianych przestrzeni, jak i przypadkowe wpadnięcie ludzi, zwierząt i przedmiotów czyniły niemożebnem.

Narzędzia, drzewo, kamienie i wszelkie inne przedmioty mogą być składane tylko w takiej odległości od otworów szybowych i szybikowych, że wpadnięcie tych przedmiotów w nie, stanie się niemożebne.

§. 3.

Zjeżdżanie i wyjeżdżanie jakoteż i objazd kopalni bez światła jest zabroniony

Izby maszynowe, place przeznaczone do zapinania i odciągania przy szybach i pochylniach, otwory zjazdów i wyjazdów przy szybach z zjazdem linowym w czasie ich popędu, jak skoro tylko nie są należycie światłem dziennem oświetlone — a więc w nocy zawsze winny być oświecone lampami trwale ustawionemi.

§. 4.

Odnośnie do sygnałów i przyrządów niezbędnych przy ferderunku szybowym lub zjeżdżaniu — mają się zachować przepisy rozporządzenia c. k. Starostwa górniczego z dnia 6. Czerwca 1876 r. L. 941.

II. Ferderunek a) w szybach.

§. 5.

Ujścia szybowe oraz te w nich znachodzące się przyrządy ferderunkowe, muszą być tak zbudowane, aby odciąganie i zapinanie a względnie wypychanie naczyń ferderunkowych, mogło się odbywać bez niebezpieczeństwa przy tem zatrudnionych robotników.

Przy ferderunku z pomocą maszyny lub kieratu, winny być urządzone aparata, same przez się zamykajace wejścia szybowe, jakiemi są kraty, zasuwy, lub inne tego rodzaju przyrządy —i takowe zawsze w dobrym stanie utrzymywane.

§. 6.

Do odciągania i zapinania a względnie wpychania naczyń ferderunkowych, ma się używać zaufanych i należycie z tą czynnością obznajomionych robotników.

§. 7.

Każdy kołowrot ferderunkowy winien być zaopatrzony sworzniem lub innym przyrządem ruch tamującym.

Każdy przyrząd ferderunkowy siłą pary, wody lub koni poruszany, winien być zaopatrzony odpowiednim hamulcem, którymby dozorca z swego stanowiska wygodnie mógł powodować. Przy tego rodzaju przyrządach musi się znajdywać samodzielnie działający aparat sygnałowy dzwonkowy tak urządzony, aby tenże wskazywał maszyniście każdorazowe wznoszenie się lub obniżenie naczynia ferderunkowego w chwili przejścia jego przez zrąb szybu.

§. 8.

W każdym punkcie zawieszania naczyń ferderunkowych mają przy szybie być wyrobione dla ochrony robotników miejsca schronne, zaś w celu uniknienia potrzeby przejeżdżania wozaków po pod szybem — czego się najsurowiej zakazuje — winny być wyrobione ulice uboczne.

§. 9.

W szybach służących do ferderunku oraz zjazdu, musi przedział zjazdowy od ferderunkowego być tak gęstem obiciem odgrodzony, aby wsunięcie głowy pomiędzy nie było niemożebne.

§. 10.

Opuszczanie i wydawanie z kopalni tak sprzętu jakoteż i innego drobnego materyału ma się uskuteczniać tylko w skrzynkach.

Wrzucanie cembrunku (stempli, tarcic, łat i t. p.) jest wzbronione; opuszczanie ich i wydawanie w pętlicach jest tylko wyjątkowo dozwolone i to przy użyciu mocnych klamer.

§. 11.

Przy opuszczaniu i wyciąganiu zwierząt w szybach i szybikach wspólny zjazd ludzi jest bezwarunkowo wzbroniony.

II. b) po pochylniach i chodnikach.

§. 12.

Wozacy w nieobecności nadzorców lub urzędników górniczych obowiązani są rozporządzenia starszych hawiarzy a mianowicie hawiarzy przodkowych, przy wydarzyć się mogących okolicznościach bezwarunkowo wypełniać. Pod żadnym pozorem nie dozwala się wozakom w czasie roboty podsuwać się aż pod czoła robocze, ale owszem obowiązani są zawsze trzymać się po za plecami hawiarzy i tamże ładować podsunięty im przez nich porób.

§. 13.

Szyny kolejowe ulic ferderunkowych winny być należycie w łożyskach zasadzone, a w miejscach gdzie łożyska nie spoczywają bezpośrednio na spodzie ulicy, musi ta wyłożona być biegnicami. Przy szybach i pochylniach place ładunkowe i bony ferderunkowe muszą poziomo być ułożone.

§. 14.

W ulicach, w których ferderunek odbywa się z pomocą ludzi lub zwierząt po kolejach posiadających taki spadek, iż wózki same po nich się staczają, winny wózki tylko z należycie działającymi hamulcami być używane, iżby dozwalały wozakowi na każdym punkcie i w okamgnieniu wózek zatrzymać wygodnie

Jeżeli ferderunek odbywa się przez złączenie kilku wózków w jeden pociąg, natenczas winno w pośród każdego pociągu znajdować się tyle wózków hamulcowych włączonych, aby te w każdej chwili z pewnością pociąg zastanowić zdołały.

§. 15.

Wozacy obowiązani są z przodu wózka umieszczać lampki kopalniane, przy ruchu używać tylko miernej chyżości i postępywać w należytych ustępach po za sobą, a pomiędzy pociągami takie zachowywać oddalenie, aby uniknąć wzajemnego najechania się. Ferderowania bez użycia światła zakazuje się jak najsurowiej.

§. 16.

W ulicach, w których ferderunek odbywa się z pomocą maszyn, muszą być umieszczone aparata sygnałowe, któreby dozwalały z każdego dowolnego punktu porozumiewać się z maszynistą.

§. 17.

Przystępy do pochylni, po których się ruch odbywa, winny być barjerami zaopatrzone i te ostatnie po każdem przejściu naczyń ferderunkowych przez wozaka zamknięte.

§. 18.

W celu zabezpieczenia wózków pełnych od stoczenia się po pochylniach, zanim takowe zapięte zostaną, winny na bonach ładunkowych w oddziałach ferderunkowych znachodzić się ruchome barjery lub zapory kolejowe.

§. 19.

Jeżeli pochylnie wchodzą bezpośrednio w ulice ferderunkowe, to ta ostatnia winna być zabezpieczona bądź wałem odskokowym po za którymby przechodzący ludzie bezpiecznie poruszać się mogli lub też chodnikiem ubocznym.

§. 20.

Hamulce przy ferderunkowych przyrządach na pochylniach winny być samodzielnie działające i tak urządzone, ażeby niemi bremzery z stanowisk zupełnie bezpiecznych dyrygować mogli.

§. 21.

Na każdej pochylni musi się znachodzić przyrząd, z pomocą którego z punktów przyczepiania i odczepiania naczyń do pochylni i na odwrót, możnaby z łatwością dawać i wyraźnie odbierać sygnały.

§. 22.

Przy mogących nastąpić przeszkodach ruchu na pochylniach, spowodowanych skutkiem wyskoczenia z kolei, albo ubiegnięcia wózków, zerwania się liny lub łańcucha, zamotania się liny lub łańcucha, albo z innych jakichkolwiek przeszkód; nie wolno jest wozakom, w celu usunięcia owych przeszkód lub naprawienia złego samowolnie tej czynności załatwiać, lecz obowiązani są bezzwłocznie sprowadzić osoby do tego celu przeznaczone.

III. Przejazd a) szybów.

§. 23.

Zjeżdżanie i wyjeżdżanie robotników, ma się w ogóle odbywać tylko w przedziałach na ten cel przeznaczonych. Wjazd w przedziałach ferderunkowych jest tylko w celu rewizyi lub reparacyi i jedynie tym osobom dozwolony, które do tego otrzymały polecenie bądź od zarządzającego kopalnią bądź też od jego zastępcy.

§. 24.

Do urządzenia i używania zjazdu linowego w szybie, niezbędnie potrzeba posiadać szczegółowe pozwolenie c. k. urzędu górniczego okręgowego.

§. 25.

Zjeżdżanie w pętlicach oraz w próżnych naczyniach ferderunkowych (tonnach, kiblach, skrzyniach i t. p.), dalej w pasach (gurtach) jest tylko wyjątkowo i tylko za szczególnem zezwoleniem zarządcy zakładu lub osób miejsce jego zastępujących, dozwolone.

Ciagłe zaś używanie pasów do zjazdu, może mieć miejsce tylko za poprzedniem uzyskaniem zezwolenia od urzędu górniczego okręgowego.

§. 26.

W każdym szybie używanym do zjeżdżania, muszą się znajdować mocne, dobrze przytwierdzone i w dobrym stanie będące drabinki. Przy wejściu szybowem i na każdym spoczynku, winny drabinki wystawać przynajmniej 1 m. lub umieszczone być muszą mocne i bezpieczne antaby do trzymania się.

§. 27.

W szybach zjazdowych muszą przynajmniej od 6 do 6 m. założone być spoczynki. Drabinki zaś nie śmią mieć większej pochyłości nad 80° i nie mają być tak ustawione, iżby zakrywały spodnie okienka spoczynkowe.

§. 28.

Pionowe drabinki, mogą się tylko wyjątkowo znajdować w szybach płytszych nad 20 m. i tylko za poprzedniem zezwoleniem urzędu górniczego okręgowego. Muszą wszakże owe pionowe drabinki tak być umocowane, iżby szczeble od ścian szybu odstawały co najmniej na 15 cm.

§. 29.

Szczeble przy drabinkach nie mogą być od siebie mniej jak 20 cm. lub więcej jak 30 cm. oddalone i muszą być jednostajnie rozdzielone.

§. 30.

Zjeżdżanie w trzewikach drewnianych i znoszenie z sobą narzędzi, zakazuje się.

§. 31.

Używanie drabinek w szybach ferderunkowych głębszych nad 20 m. jest tylko wtenczas dozwolone, jeżeli w nich znachodzi się osobny mocny i bezpiecznie zabudowany przedział zjazdowy.

§. 32.

W szybach i szybikach płytszych nad 20 m., których ulice nie są jeszcze przebite z innymi do zjazdu przeznaczonymi szybami, dozwala się zjeżdżanie na drabinach także w przedziałach ferderunkowych lub obok nich bez użycia szczególnego odgrodzenia; wszakże tylko w czasie, w którym się nie odbywa ferderunek szybowy.

§. 33.

Przyrządy zjazdowe linowe muszą każdego miesiąca względem ich bezpieczeństwa być próbowane i przed każdem ich wprowadzeniem w użycie, starannej rewizyi wszystkich części składowych poddane.

§. 34.

Maszyny używane do zjazdu linowego, muszą w przyrządy hamulcowe zupełnie bezpieczne i maszyniście łatwo przystępne — być zaopatrzone,

i to tak, aby w każdej chwili, w okamgnieniu maszynę i klatkę zjazdową, zatrzymać — dotarciu klatki zjazdowej do tarcz linowych przeszkodzić, lub takową przeciw uszkodzeniom zabezpieczyć zdołał.

Oprócz tego musi każda tego rodzaju maszyna zaopatrzona być w wskazówkę głębokości (indicator) i stanowisko maszynisty ile możności tak dobrane, aby tenże otwór szybowy mógł należycie przejrzeć. Także ma być i sygnał dzwonkowy tak urządzony, aby przez tenże chwila przejścia klatki zjazdowej przez zrąb szybu maszyniście wskazaną była.

§. 35.

Tylko należycie skonstruowane i w dobrym stanie znachodzące się liny, mogą być używane do zjazdu. Takowe muszą być wypróbowane najmniej na sześciokrotne bezpieczeństwo swej wytrzymałości; zużytych, mocno powykręcanych i sztukowanych lin nie wolno używać do zjazdu. Oprócz tego musi się zupełnie zdatna do użycia lina zapasowa znachodzić przy każdym maszynowym przyrządzie przeznaczonym do zjazdu kopalnianego.

§. 36.

Przymocowanie liny do klatki zjazdowej musi być tego rodzaju, iżby czyniło niemożebne wywrócenie się klatki. Użyte przy tem łańcuchy muszą posiadać moc przenoszącą przynajmniej 3 razy wytrzymałość liny i być ak zbudowane, aby się ogniwa łańcuchowe nie zachwytywały.

§. 37.

Klatki zjazdowe muszą posiadać konstrukcyę dającą zjeżdżającym zupełne bezpieczeństwo, dalej być zaopatrzone silnym dachem i z całą pewnością działającymi szponami na wypadek zerwania się liny; także muszą przy ujściach szybowych takie przyrządy się znajdywać, któreby czyniły wpadnięcie w szyb jakiegokolwiek przedmiotu podczas zjazdu niemożebnem.

§. 38.

Przyrządy kierownicze winny być pojedyńcze i takie, iżby niebezpieczne chwianie się, silne tarcie — lub zaparcie się klatki zjazdowej było niemożebne.

§. 39.

Przy wsiadaniu i wysiadaniu ludzi z klatki w ogóle, a oprócz tego przy zjeżdżaniu osób nie należących do kopalni, nawet w czasie zjazdu, winna się znajdywać osoba zaufana, która tak za utrzymanie porządku zjazdowego jak i podawanie właściwych sygnałów odpowiedzialną jest.

§. 40.

Liczbę osób, która może być naraz do jednoczesnego zjazdu przypuszczona, wyznaczy od czasu do czasu c. k. urząd górniczy okręgowy, odpowiednio do konstrukcyi zjazdowej klatki i mocy liny.

§. 41.

Chyżość zjazdu winna być mierna, i w żadnym razie nie może przekraczać 2 m. na sekundę.

W czasie zjazdu linowego, musi być przy przyrządzie hamulcowym postawiony silny człowiek, któryby był w stanie, w każdej chwili na dany przez maszynistę znak, maszynę zatrzymać.

§. 42.

Maszyniści, używani przy zjeździe linowym, winni być ludzie doświadczeni i w świadectwa odpowiedniej zdolności zaopatrzeni; przeto są oni za wypełnienie przepisów bezpieczeństwa odnoszących się do popędu maszyny, bezpośrednio odpowiedzialni.

§. 43.

Przy każdej kopalni muszą się znachodzić sporządzone szczegółowe przepisy zjazdu, i takowe po uzyskaniu ich zatwierdzenia przez c. k. urząd górniczy okręgowy, winny w odpowiedni sposób być do wiadomości podane.

Przepisane sygnalizowanie, dozwolona liczba naraz zjeżdżających osób, jak i porządek w jakim zjazd odbywać się może, nakoniec nazwisko odpowiedzialnego maszynisty i tych w §. 39. oznaczonych osób, mają na tablicy przy szybie zjazdowym do wiadomości być podane.

§. 44.

Porządek zjazdu (§. 43) ma w szczególności obejmywać:

Wyznaczenie czasu, w którym się odbywa zjazd i wyjazd, zachowanie się przy wsiadaniu i wysiadaniu z klatki zjazdowej jak niemniej i wśród samego zjazdu, sposób postępywania przy każdorazowej próbie już to przyrządu zjazdowego już też maszyny, dozwolona ilość osób naraz zjeżdżać mogących, sposób i znaczenie sygnałów, chyżość zjazdu, nakoniec wyznaczenie kar za przekroczenia przepisów zjazdowych.

§. 45.

W czasie spuszczania lub wyjazdu ludzi, wszelkie inne czynności muszą być w szybie powstrzymane.

§. 46.

Obok każdego szybu przeznaczonego do zjazdu linowego, winien się także albo w dobre i wygodne drabinki zaopatrzony osobny szyb zjazdowy, lub przedział zjazdowy znajdować, którego użycie nikomu (§. 1) nie może być wzbronione, kto ten rodzaj zjazdu nad zjazd linowy przekłada.

III. b) w ulicach i pochylniach.

§. 47.

Przejazd w popędzie będących pochylni w czasie odbywającego się na nich ferderunku, może tylko w przedziałach objazdowych, które od przedziałów ferderunkowych gęstym i silnym szalunkiem są odgrodzone — dozwolony być.

Przejazd oddziałów ferderunkowych przy pochylniach, jest tylko w celu rewizyi, reparacyi lub usunięcia zaszłych przeszkód ruchu, wszakże tylko osobom do tego wyznaczonym dozwolony. W razie tym musi jednakże ferderunek na całej pochylni być wstrzymany.

§. 48.

Przejazd w ulicach, w których się uskutecznia ferderunek z pomocą maszyny, jest w czasie popędu wzbroniony z wyjątkiem tych osób, które w tego rodzaju ulicach przy robocie lub nadzorze są zatrudnione.

Użycie używanych przy tem aparatów ferderunkowych do objazdu osób, dozwolone jest tylko za zezwoleniem zarządu kopalni lub organów miejsce jego zastępujących.

---

§. 49.

Zezwolenie do odstąpienia lub chwilowego wyjątku od tych w powyższych §§. 1—48 zawartych ogólnych przepisów, spowodowane miejscowemi okolicznościami, może c. k. Starostwo, górnicze na wniosek urzędu górniczego okręgowego udzielać.

Z c. k. Namiestnictwa.

Lwów dnia 11. Października 1879.

Potocki w. r.